



Numărul 41. Oradea-mare 10/22 octombrie 1899. Anul XXXV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, dean 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Revedere.

*De la fereastră, din vagon,
Ved satul alb sclipind în zare...
Un șuer lung... tresar mișcat...
Simt inima bătându-mă tare.*

*Ved poarta țărniț .. turnul vechi...
O casă-două... toate ninse...
Și gara.. lume... Uite-ai mei!
M'așteaptă toți cu brațe 'ntinse.*

*E mult de când nu ne-am văzut:
E-atâta haz și bucurie!
Doar numai fratele mai mic
Se uită lung. . Nu me mai știe!*

*În ochii lui frumoși și mari
Citesc un gând — o dulce teamă,
Și par c'ar vreu să 'ntrebe 'ncet:
'Cine-î uritul ăsta, mamă?...'*

St. O. IOSIF.



Ochi căprii.

*C*ând, obosit de-a zilelor povară, îți lași gândurile
trudite, ca printre bucle arginții strecurându-se
grăbit, să sboare înderēt la vremile trecute — de ce-ți
izvorește 'n ochi roaua bucuriei?

Orî nu imî spuni tu adeseorî, că pe toată vaea
tinereței tale nu găsești improspetându-se decât ruina
ilusiilor resfirate, mausoleul norocului pierdut și —
un ris ironic de copilă?

Dar... ah! nu sînt lacrămile bucuriei ce-ți li-
căresc în ochi, tu nu ai bucurii, — este numai in-
stinctul de bucurie a revederii, care face să-ți lucească
ochiul de-o rază de mângăiere, căci cu cât cufunđi
mai adânc ochii gândului teū în negura vremilor a-
puse, ochii tei se umplu din nou de acea melancolie
plângătoare și crețele feței tale tresar.

Ești bătrân, Alvo, bătrân, pērul arginții te tra-
dează, crețele feței te spun, spatele gârbovit te arată.

Dar de ce lacrimezi?

Toți oamenii îmbătrânesc odată.

Te apasă gândul că ai îmbătrânit fără vreme?
Bucură-te Alvo, că ai îmbătrânit mai curēnd ca alții,
vei fi mai curēnd fericit.

Orî cāntecul de cucuvae de pe ruina ilusiilor
perdute îți sună doar a jale, și îl asemeni unui cān-
tec de mort ce-ți sună la cap?

Ah! Alvo, cine nu și-a zidit castele de iluși, a
cāror basă inse umbră de vis nebun fiind, s'a risipit
când și-a deschis ochii?

Nu veți că plānsul teū se aseamēnă cu plānsul
copilului, a cārui palat, zidit în sēri de iarnă la poa-
lele vētriî din coceni ce sfārmitoriî îi aruncă, l-a do-
borit pisica cu coada?

Orî nu au fost jucărie ilusiile tale? Nu și le-ai
creat să-ți petreci timpul cu ele?

Și de ce te superî acum, când vremea, acea pi-

sică cu dinți de fer, și-a răsturnat trecând căsulia de ilusii?

Nu îți face ilusii, și vei fi ferit de desilusii! Uită ziua de ieri, — nu speră nimic de la ziua de mâine, așa vei fi ferit de multele decepții!

Mausoleul norocului perdut?

Ah! Alvo, dar acela care nu l-a putut nici să-l peardă, fiind că nu l-a avut nici odată? Norocul a trecut prin lume în formă de roată de car, și după ce a încungiurat pământul, a perit fără urmă.

Noroc nu este deci în lume, norocul a perit, numai urma lui mai stă și așă, aceea este ogașia ce a săpat-o roata norocului.

Acel norocos, care calcă pe ogașia norocului, da de noroc.

Nu-ți om care în calea lui până la mormânt să meargă tot pe ogașia norocului, fără ca din greșală să nu calce și în lături.

Ensus norocul, de aceea nu a mai reîntors, că oamenii numai pe el îl primiau în casă, iar de sora lui, de „lucrarea“ nimeni nu voia să știe.

Norocul a dis atunci sorei sale: „Du-te impacă-te cu oamenii, și atunci îți urmez și eu!“ — Lasă-l deci, nu-l mai plânge la groapă, ești bătrân Alvo, bătrân, în groapă la ce-ți trebuie noroc?

Orî risul ironic al unei copile? (Alvo tresare.)

Și crești că doar numai singur ești care ai îmbătrânit cu tânguital refusatului amor? Că numai în inima ta arde ca un cătran aprins, cu vênete flacări, mila vanității femeșci?

Ce-ți este ei un biet literat de care rîde dimineața soarele, că îl află cu fața plecată pe manuscrise?!

Nu îți pare ridicol, nu îți ofensează ambițiunea de bărbat, că pentru Cleopatre să îmbătrânești în decepții, să-ți perși căile, și să mori cu convingerea că nu ai fost fericit?

Vești amice — și eu am iubit odată, nebunește iubiam o „sălbatică Clotildă“, — de care în egoismul meu credeam că nu e femeie.

Nu vedeam pe nimeni în cale-mi decât pe ea, nimic, decât ochii ei.

Și cât a trebuit să-ți urdesc odată...

Avea ochi căprui, despre cari șesespedece primăveri șoptiau trecând: ce ochi frumoși.

Când de sub gene lungi te priviau galeș, ploaia de raze vrăjite te cutremurâ, iar când îți zimbiau umed și vicleni, rîdea atâta dor din ei.

Cu pletele rîu pe spate, sburdalnică și rîdătoare, nu aflam la ce să o asemănăm mai potrivit decât unui boboc de crin scaldat în roaua dimineții. I-am dat numele de: Bobocel.

Cu gurița mică și roșie, în forma arcului săgetător de inimă al lui Amor, cleveția sprinten și mărunt ca o rândunică în zori.

Eră întregul farmec, la care nu te mai puteai sătură să privești, la sburdalnicile căreia ai fi ascultat cu drag viața toată.

Roșăța crinului pe albul de marmură al feței sale, te făcea să-ți prețuiești obrăjorii ca doue juvaere.

O! de câte ori pe stradă m'am întors și privind în urmă-și, imi părea că fiecare pas ce o departă de mine imi fură un noroc.

Imi părea ca și cum aș sta singur pe o stâncă din mijlocul mării, și aș privi cum încet-încet mi se scurge viața spre ceața apusului...

Ne-am cunoscut la un bal, eu eram la început

cam incurcat, ea inse cu glume ținea conversația. Din primul moment mi-a plăcut.

La un vals — nu știu din greșală ori nu — am mers în scurt interval de trei ori să-și cer „tura“. — Și ea părea că me așteaptă. Când am mers a patra oară, ea me întrebă rîdend — cu bunătate: „Ce te atrage așa mult la mine? — spune-mi — dar grăbit“, căci sînt curioasă!“

Și eu naiv i-am dis grăbit: „Ochii dtale căprui“.

Atunci imi duse ea cu un gest plin de vraje, ce nu îl pot uita, șirele din o poezie populară:

„Ochi căprui, ochi căprui,
Fură inima ori cui“,

apoi rise petulant și cu hohote. Me privi apoi lung, par că m'ar întrebă: „Nu-ți așa?“

Un strîns de mână a fost răspunsul meu, și ea știe că o iubesc.

În sara aceea ne-am petrecut tot împreună. Și... dar ce-ți spun eu atâtea — nu te vor interesa. Atâta voesc să-ți spun că nu te supără pentru necredința unei femei. (Alvo mișcă din cap, apoi dîce abia șoptind: Mai spune!)

Ce să-ți mai spun, vei înțelege doar ce a urmat. În nopțile următoare puțin am dormit, tot ea imi eră în gând, și cât am dormit, iar cu ea am visat. Ce a urmat nici nu prea țin minte.

Știu că altă zi mi-a ris pe stradă când am întelnit-o, a doua zi mi-a zîmbit, a treia zi m'a privit lung, — a patra zi indiferent — iar a cincea zi nici nu s'a uitat la mine.

În urmă am vedut că-ș ride de statornicia mea, că cearcă să me disprețuiască, și s'a deșteptat și ambițiunea mea, care me făcea să-și arăt aceeaș nepăsare. Ca într'un cazan eră nădușit amorul meu, dar în fine a isbucnit cu desperare. Am făcut încercări să o readuc dragostii mele, dar zădarnic.

Și am început să simulez receală.

Nu peste mult am revădut-o într'un cerc mai restrîns. Ea vorbind cu o amică a ei — a ținut de bine să facă alusiuni sarcastice, în auzul meu, ceea ce mi-a stîrnit la extrem ambițiunea.

Prima dată furie nebună cercă să isbucnească din peptu-mi, — apoi liniște adâncă m'a cuprins, și în urmă un infinit — un adânc dispreț a ocupat locul nebunului meu amor. La o lună am părăsit orașul, și am aflat liniște, căci am știut a fi bărbat.

Dar tu Alvo? tu? — încărunit, nu poți uita? Și nu cugești că e lașitate să plângi la bătrânețe povestea veche?

Orî nu crești că ar fi bine ca să nu intrii cu ochii uși în groapa ce te așteaptă cu porțile în laturi?..

Și până ce astfel vorbiam, Alvo sta cu fruntea plecată în palmi, și privia dus la pălpăirea flacărilor... Într'un târziu l-am lăsat și m'am dus acasă.

Altă zi când m'am dus la el, Alvo eră întins pe podine în mijlocul odăii, cu țeasta sdrobotită de un plumb.

Arma liberătoare eră lângă dînsul, iar în mâna dreaptă ținea un portret.

Privind portretul, un strigăt de mirare mi-a crupt din pept.

Copila pentru care atâta a plâns, pentru care și-a făcut acum moartea, eră aceeaș, eră „sălbatică“

Clotilda“, care aşá mult am iubit-o şi eú, şi care m'a înşelat.

Ea ridea de pe portret, ridea ca în sara când am cunoscut-o, şi risul seú aşá demonic îní párea acum aici, lângă bietul meú amic mort.

Privesc dosul portretului. Cu mâna eí erá scris pe el versurelul:

„Ochí căprui. Ochí căprui,
„Fură inima orí cui“.

Acelaş vers . . . Cu greaţă aruncaí portretul în sângele închegat pe podine — şi alergai nebun în stradă . . .

În tãcutul cimiter staú adeseorí cu orele lângă crucea de marmură roşie cu inscripţia :

Aici odihneşce
în
Domnul
Alvo Selimi
mort în etate de 40 de ani.
Să-i fie somnul dulce.

Sibiú maiú 1899.

V. E. M.



Scrisoare.

*Stringe-ţi gândurile, dragă,
În căsuţa lor, şi lasă
În a sorţii mână totul,
Ce pe suflet te apasă.*

*Şi de ce să puí otravă
Pe o ran' atât de-adâncă;
Focul care se stinsese
Pentru-ce-ar mai arde încă?*

*Nu 'ntelegi tu că din lacrimí
Viitorul nu se 'nchiagă, —
Când trecutul mort remâne
Într'o inimă pribeagă?!*

*Pune-ţi vieţii, încă 'n floare,
Altă cale, — altă ţintă,
Şi din suflet scoate-í chipul
Şi iubirea ta cea sfântă!*

*Lîn, pe-o rază aurie,
Altă zin' o să-ţi apară,
Şi ce drag o să te atbă,
Scump şi drag din cale-afură!*

*Va perí atunci ca fumul
Ochinul, jalea ta, băete;
Rîdi, dar rîdi, şi mergi nainte,
Că mai sînt în lume fete!*

AL. MUNTEAN AL LUI VASILE.

Academia Română.

Raport general asupra lucrărilor comisiunii premiilor anuale Năsturel-Hérescu, Eliade-Rădulescu şi Adamachi pe anul 1899 de dl dr. Gr. G. Tocilescu.

(Urmare.)

Acum, dacă ar trebui să ne ţinem strict de regula urmată, ca să nu vină în desbaterea plenului decât acele cărţi ce au întrunit majoritatea voturilor în sinul comisiunii, — am fi siliţi a ne opri aci. Şi totuş celelalte 15 opere ce au fost prezentate la acelaş premiú sînt unele de o valoare incontestabilă şi cari merită a fi semnalate binevoitoareí dvoastre atenţiunii, întru cât membrii însărcinaţi cu examinarea lor au propus a lor premiare :

Aşá avem:

1. Conduratu (Gr. C.), „Încercări critice : Relaţiunile Ţerii-Româneşci şi Moldovei cu Ungaria până la anul 1526“, 1 vol. în 8^o mare, pp. 534.

Această lucrare eminentă, prezentată mai întéú sub o formă mai restrînsă, ca tesă pentru examenul de licenţă în litere la universitatea din Bucureşci, lărgită şi completată apoi prin noue cercetări, este o operă originală, interesantă şi de incontestabilă valoare ştiinţifică.

În această lucrare, ceea ce trebuie să laudăm din capul locului este metoda excelentă, spiritul critic şi pîntrunător, intuiţiunea şi divinaţiunea, acele preţioase calităţi, cari fac pe adevărul istoric şi produc adevărate opere istorice; al doilea, nu mai puţin laudabilă este munca stăruitoare cu care tinérul scriitor şi-a strîns împrăsciatul material, l-a prelucrat şi l-a combinat; al treilea, în fine, — un merit mai pe sus decât toate — este că s'a adresat de-adeptul fântanelor originale, documentelor şi cronicelor, — documetelor mai mult decât cronicelor, — şi s'a ferit de afirmaţiuni nedovedité sau de dovedí împrumutate imaginaţiunii şi fantasiéi.

O asemenea operă nu poate fi trecută cu vederea de către instituţiunea, care-ş are în programul seú studiul istoriei patriei. Ea merită a fi încuragiată şi, de şi în sinul comisiunii a avut 4 voturi pentru şi 4 contra, socotim că are meritul de a sta în cumpănă dreaptă cu orí-care din cărţile ce s'au prezentat est-timp la premiú, cum nu mai puţin cu piesa de teatru care a întrunit un singur vot mai mult decât dînsa.

2. După lucrarea istorică a dlui Conduratu, vine opera dlui Papahagi (P.), „Din literatura populară română“, 1 vol. în 8^o mare, pp. 816, cu analiza căreia a fost însărcinat subscrisul.

Dialectul aromânesc a fost foarte puţin studiat până în prezent şi nu îndestul de serios. Macedonenii — institutorí sau profesori — cari fure chemaţi să facă în privinţa aceasta, neavînd pregătirea necesară pentru studiul dialectal al limbei lor, s'au mărginit la publicarea unor cărţi didactice, alcătuite după modelul operelor similare din ţara noastră şi menite să înlesnească elevilor priceperea limbei literare (daco-române). Aşá sînt cărţile didactice ale dlor Athanasescu, Iliescu, Cîonescu, Bagav etc. Valoarea acestor lucrări, din punct de vedere dialectal, este aproape nulă.

Ceialaltí cari s'au în'eresat de tesaurul poporan al Românilor, în dorinţa lor de a prezentá dialectul cât mai apropiat de iimba daco-română, tot ce au cules, l-au redat alterat. Urmarea a fost ca şi studiile învăţaţilor basate pe operele acestea să fie în mare parte greşite.

Nu ne înșelăm deci, afirmând că dialectul aromănesc se află încă neexplorat, cu toate colecțiunile populare, de altfel meritorii, ale dlor Ilescu și Tașcu, Petrescu Vanghele, Burada, Obedenaru, I. Caragiani, etc. și cu toate cercetările dlor E. Picot: „Les Roumains du Sud“; „Un Valaque du Pinde“: Les Grecs, les Valaques, les Albanais et l'Empire Ottoman; Popilian, Pencovic: Români din Macedonia; Michăileanu: Studii asupra dialectului macedo-român.

Toate lucrările acestea și altele, pe cari ne scutim de a le mai cită, sânt de o valoare secundară pentru acela care se ocupă cu studiul științific al dialectului aromănesc și vrea să-l studieze în mod serios din punct de vedere fonetic, etimologic și sintactic. Ilustrul slavist Miklosich, care cel dintăiu a întocmit¹ asupra elementelor lexice aromâne un prețios memoriu, n'a avut la dispozițiune alte materiale decât cărțile *Πρωτοπειρία* de Th. A. Kavalliotis (1770) și *Εισαγωγική διδασκαλία* de Daniel, cele mai vechi monumente în dialectul aromănesc. Și dacă câte odată învățatul profesor greșese cu referință la dialectul aromănesc, aceasta provine numai din cauză că materialul pe care s'a basat eră neîndestulător și nu tocmai transcris cu exactitate. Este meritul dlușt Gustav Weigand, profesor la universitatea din Leipzig, de a fi întreprins în timpii din urmă studiul și cercetări întinse, stăruitoare și metodice, după toate cerințele științifice, asupra Aromănilor. Dănsul a călătorit printre Aromâni și a cules un material prețios folkloristic. Dar și colecțiunile dsale sânt folositoare mai mult pentru cine vrea să studieze dialectul sub raportul *fonetic* decât etimologic-sintactic. Trebuie ca cineva să cunoască adânc dialectul aromân, ca să poată prinde toate formele și întorsăturile limbey. De aci urmează însemnătatea lucrării întreprinse de dl Papahagi.

Această operă, ca și celelalte scrieri asupra folklorului aromân datorite dsale, întrunesc strict toate condițiunile științifice, sânt desbrăcate cu totul de orice considerațiuni patriotice reu înțelese, neurmărind decât adevărul, singurul în stare a contribui la limpedirea multor probleme relative la istoria limbilor romanice în general, și a limbey române în special. Din punctul de vedere al fidelei transcrieri a limbey, opera dlușt Papahagi nu lasă nimic de dorit, prin simlința ce și-a dat de a întrebuintă un alfabet cu totul fonetic, unde fiecare literă servă pentru unul și acelaș sunet. În chipul acesta învățații, cari se ocupă cu studiul fonetic și morfologic al limbey române și al varietăților ei dialectale, pot găsi aci un material cu totul exact, pe lângă un studiu adâncit și sistematic.

Ca material folkloric, lucrarea, după planul adoptat de autor, va îmbrățișă toate divisiunile și sub-divisiunile literatury populare, posibil reprezentate în literatura populară aromână.

Prima parte a volumului în curs de publicare și prezentată la premii cuprinde: I. Căntece de leagăn (30); II. Diverse formule (24); III. Formulele cumulative (14); IV. Jurăminte copilăreșci; V. Satira la copii (30); VI. Păcăliri copilăreșci (56); VII. Instrucțiunea copiilor în trecut; VIII. Jocuri copilăreșci (201); IX. Căntece adresate la insecte, păsări etc. X. Înjurături copilăreșci. Aceste 10 categorii încheiă prima parte din literatura copilărească, rămânând ca basmele, frânturile de limbă etc. să intre în volumul al doilea.

¹ Rumunische Untersuchungen. Istro-und macedo-rumunischen Denkmäler (1882); Beiträge zur Leutlehre des rumunischen Dialectes (1881).

Apoi urmează tot în volumul I: XI. Medicina populară, partea I (269); partea II (66); partea III, diverse rețete (16); XII. Ghicitori (186) cu variantele peste tot (303); XIII. Proverbe și idiotisme (2744); XIV. Colinde; XV. Păpărușe; XVI. Lăzărelul; XVII. Leagănul; XVIII. Sărbătoarea Sinđienilor sau Tavianii; XIX. Luna nouă; XX. Deceuri (34); XXI. Poesia populară. Volumul I va fi încheiat cu un dicționar al tuturor cuvintelor întrate în limbă, cu diferitele lor accepțiuni.

Volumul II (în preparațiune) va cuprinde: I. Basme (în număr de vre-o 100); II. Gesturi; III. Limbagiul copiilor; IV. Credințe și superstițiuni; V. Diverse eresuri și obiceiuri.

Volumul III: I. Nașcerea; II. Nunta; III. Înmormântarea.

De și nu avem înainte-ne întregul material adunat de dl Papahagi, totuș putem a ne face o idee despre marea lui însemnătate, după cele tipărite. Este o comoară neprețuită, a căreia culegere a reclamat timp, lucru și bani. Premiarea primului volum ar încuragiă poate și pe alții, ca să-i urmeze zelul și strădaniile; căci pentru asemenea lucrări se cere ca mulți, cu dorință și pricepere, să colindeze în Peninsula Balcanică printre Aromâni din sat în sat, așa cum ilustrul folklorist de autoritate europeană, Pitré, a făcut în Sicilia, de unde până acum a publicat peste 30 de volume.

Adunarea materialului popular aromănesc trebuie făcută cât mai grabnic, căci, ori-care va fi soarta fraților noștri din Balcani, un lucru rămâne de netăgăduit: că mai curând sau mai târziu ei vor uită și vor da părăsirii o mare parte din obiceiurile și datinele lor, din credințele și superstițiunile lor. Mulțămită vieții comerciale și industriale, aproape unicul izvor de traiu pentru dănsii, ei sânt puși în atingere cu tot soiul de cultură. Apoi se observă că, în satele unde a pătruns școala română, tinerii, cari învață carte românească și cari se numără printre cei cari simțesc românește, amestecă în limba lor mulțime de cuvinte și de expresiuni daco-române; fie că voesc printr'aceasta să arate că au trecut prin școală și că sânt mai culți decât ceialalți compatrioții ai lor; fie că se feresc a nu întrebuintă cuvintele străine din dialectul lor.

Aci stă un mare pericol, care amenință ca, în câteva decenii, dacă școlarele noastre din Balcani vor progresă, să cuprindă întreaga limbă aromânească și să-i schimbe firea ei actuală. Un așa rezultat pentru știința limbey nu va de sigur decât o pagubă. Deci trebuie cât mai repede și cât mai bine să se culegă și să se cristalizeze dialectul aromănesc în monumente neperitoare.

Pentru aceste cuvinte, opera dlușt Papahagi nu poate fi trecută cu vederea de Academia Română. În sinul comisuni, sorții ei au fost 3 pentru și 3 contra.

3. Pătrașcu (N.), „Scriitori români contemporani“, studii critice, vol. IV, a format obiectul unui raport al mult veneratului nostru coleg dl N. Ionescu, care a propus a se da cărții o încuragiare. De netăgăduit, dl Pătrașcu este printre pușinii noștri critici literari; cine citește „Cuvântul începător“ din capul volumului și „Conștiința națională“ de la finele lui, poate să-și facă o idee de toate calitățile ce întrupează autorul lor și de toate năzuințele ce însuflețesc pe eminentul critic și literat.

4. Vin apoi scrierile dlușt Dușescu-Dușu (T.), „Crâng și luncă“, versuri, și „Freamat“, versuri, ana-



UN OBICEIŢ ÎN RUSIA.

lisate și recomandate la premiū de către dl coleg I. G. Sbiera. Dsa recunoaște în autorul lor „un poet cu mare și rar talent și însuflețit de idei înalte și de simțeminte nobile, cari contrastează într'un mod foarte îmbucurător cu direcțiunea pesimistă și anihilisătoare de astăzi. Poetul este pretutindenea voios și plin de viață și ideal în toate posesiile acestea și pare a fi unul dintre acei poeți români, cari în creațiunile sale se inspiră de la recreativul și nesecatul isvor al poeziei populare românești și de la tendințele idealiste ale poporului român“. Aceste considerațiuni fac pe colegul nostru, ca să recomande cele doue cărți spre premiare, „ca o încurajare bine meritată pentru autorul lor de a continua și mai departe în direcțiunea în care a apucat“.

(Finea va urmă.)



Codrul fermecat.

*Fiul craiului, sburdalnic,
La vênat în codru pleacă.
Saltă armăsarul-i falnic,
Vântu 'n sbor să mi-l întreacă.*

*Fermecat e codrul verde
Și cu crengile-i boltite;
Cine intră calea-și perde
Pe cărările-i cotite.*

*Unde-albastru lacul luce,
Fiul craiului jos sare,
Stropii dulci la buze-i duce
Și de dor nebun tresare.*

*Fermecat e lacul rece;
Cine bea din apa-i lină,
Uită-a casă să măi plece,
Doru 'n veci nu și-l alină.*

*Când pe-a apeî vrajă 'ntinsă
Luna-și varsă blânda rază,
Spada 'n iarbă stă descinsă,
Fiul craiului visează.*

*Din a apeî pace mută,
Zina zinelor lin creșce,
Dulce buzele-i sărută,
Fiul craiului zimbeșce...*



Moștenește-se oare tuberculoza?

(Fine.)

Foarte adeseori cetim și aușim cum oamenii cu a-
verile mari, cu poziții sociale frumoase și-au risipit a-
verile cu cea mai mare ușorătate ducând un trai des-
frânat și și-au pierdut slujbele în urma neglijării da-
torințelor lor și cum iarăș alții săraci, fără de nici o
poziție, fără de nici o vață și-au agonisit averi fru-
moase, s'au ridicat chiar și până la cele mai înalte
trepte sociale, numai și numai prin muncă harnică și
șpornică, prin sirguintă, prin omenic și prin împlinirea
conșciențioasă a datorințelor impuse lor. Tot astfel
stăm și cu sănătatea noastră, cu comoara aceasta cea
mai mare de pe pământ. Aceasta încă trebuie s'o păș-
trăm, s'o îngrijim și pentru ca s'o susținem în toată
integritatea ei, trebuie să trăim acomodându-ne în tot-
dauna strict regulilor igienice. În acest cas prețul in-
grigirii sănătății noastre va fi o sănătate deplină și o
viață îndelungată.

De ce însemnătate mare e îngrijirea corectă a
sănătății chiar la copiii înclinați spre tuberculoasă, o
dovedește mai bine statistica de la vale. Înainte de
toate țin să accentuez înse, că elementul mai de că-
petenie pentru viața tuturor oamenilor, mai vântos
înse pentru sănătatea celor dispuși spre tuberculoasă,
— e aerul curat, bogat în oxigen. Aceia, cari au flă-
mândit de voie sau de silă, au putut fi chiar și 40 de
zile fără nutreământ, fără de aer înse nu poate trăi
omul nici măcar niște minute.

Dintr'o statistică deamă de tot creșământul re-
iasă, că dintre 10.000 oameni (de orî și care etate)
mor de tuberculoasă :

| in cel dintei an | | | | | | |
|------------------|---------|-----|-----|-----|-----|---------|
| in eatarea de la | 1—2 anî | --- | --- | --- | --- | 23, 45, |
| " | 2—3 " | --- | --- | --- | --- | 20, 41, |
| " | 3—5 " | --- | --- | --- | --- | 12, 51, |
| " | 5—10 " | --- | --- | --- | --- | 6, 83, |
| " | 10—15 " | --- | --- | --- | --- | 4, 66, |
| " | 15—20 " | --- | --- | --- | --- | 5, 86, |
| " | 20—25 " | --- | --- | --- | --- | 18, 37, |
| " | 25—30 " | --- | --- | --- | --- | 30, 24, |
| " | 30—40 " | --- | --- | --- | --- | 36, 73, |
| " | 40—50 " | --- | --- | --- | --- | 41, 12, |
| " | 50—60 " | --- | --- | --- | --- | 48, 42, |
| " | 60—70 " | --- | --- | --- | --- | 67, 94, |
| " | " | --- | --- | --- | --- | 93, 18. |

În cei dintei doi anî ai vieții e mortalitatea des-
tul de mare, cu mult mai mică înse decât în etatea
înaintată. Causa mortalității acesteia e inficierea di-
rectă a corpurilor prin părinții lor tuberculoși. Sub
decursul acestor doi anî copilul nici nu se desparte
de mamă, de paț, de leagăn, de odaie. În acești doi
anî copilul e în totdauna închis în odaie. Totuși pă-
rinții îi scot la aer curat, când sînt zile de tot frumoase
și atunci numai pe câteva minute. Dacă se 'ntemplă
înse să fie sêptemăni, luni întregi timp urit și reu
atunci săracul de el e cu atât mai vântos condamnat
la închisoarea casnică și izolat de elementul cel mai
de căpetenie pentru el, de aerul curat. E condamnat
înse cu deosebire să inspire aerul din odaie încărcat
cu bacillele de tuberculoasă și inficiat cu diferite gazuri
produse de lumina artificială și de materiile de în-
căldire. Astfel apoi părinții în loc ca să învertoșească,
să oțelească organismul copiilor așa și așa născuți
slabi, — ce ar trebui să și-o țină de datorința cea
mai sfântă a lor, căci tot numai ei poartă vina orga-

SORIA.

nismului slab al copiilor, fiind tuberculoșii — îi cresc ca pe niște candidații de moarte, îi molipsesc, îi pre-dispun cu din adinsul pentru înclăbarea și dezvoltarea tuberculoșiei. Spre fericirea copiilor, traiul acesta atât de nenatural și stricăcios pentru sănătatea lor, se schimbă îndată ce pot umbla. Acum îi vedem cum d'abiă așteaptă acea minută, când pot eși din odaie, ca să alerge pe afară în aer curat. Din acest motiv, pentru că ei petrec mult timp în aer curat și pentru că fac multă mișcare, scade și mortalitatea, e numai pe jumătate atât de mare, ca și 'n cei dintâi doi ani. Mai igienic trăesc înse copiii când umblă la școală. Acum trebuie să facă și pe ei în timp frumos și urit, prin ploaie și prin vânt, o cale destul de lungă până la școală și îndărăt. După școală apoi fac gimnastică, alegă, se mai joacă, se zburdă, se trântesc, își întind oasele și numai după asta săturați cât de bine cu aer curat, merg acasă.

Și urmarea traiului acestuia e, că mortalitatea scade în anii aceștia la minimum (4,66) e de cinci ori mai mică decât în cei dintâi doi ani și de 20 ori mai mică decât cifra mortalității în etatea înaintată și rămâne tot astfel până la al 15-lea an, adică anul când cei mai mulți se lasă de școală. După ce copiii deveniți într'aceasta tineri părăsesc băncile școlii, fiecare dintre ei își alege vre-o carieră, vre-o profesiune. Acum îi vedem pe unii răzimați cât e ziua de lungă pe carte, iarăș pe alții lucrând de dimineața până sara în vre-o fabrică, în vre-o prăvălie, în vre-un birou, neputând astfel inspira sub decursul ocupațiunii lor nici măcar un strop de aer curat. Toți aceștia înse chiar și timpul liber, în loc ca sub decursul acestuia să facă diferite mișcări și să se primble în aer curat, îl petrec în cafenele și birturi, în localități încărcate cu aer inficiat. Și urmarea traiului acestuia e, că mortalitatea crește deodată repentin chiar în floarea vieții, de la anul al 16-lea până la al 30-lea și fiind că puterile organismului tot mai tare se tocesc, tot mai mult slăbesc și fiind că deci și influințele stricătioase tot mai bine se validează — ea tot mai mult crește și ajunge maximul în etatea înaintată.

Copiii dispuși spre tuberculoșă, următorii părinților tuberculoșii, trebuie să trăiască într'un chip mai corespunzător pentru învertoșirea și oțelirea organismului lor și deci și pentru împedirea dezvoltării boalei. Ei trebuie să-și aleagă înainte de toate astfel de profesii, ca sub decursul împlinirii datorințelor începate cu ea mai tot timpul să-l petreacă în liber, în aer curat. Să se facă forestieri, grăndinari, economi, marinari etc. Dacă înse boala de pept se ivește numai atunci când individul respectiv se ocupă de vre-o alta profesiune, atunci el trebuie s'o schimbe aceasta momentan în una din cele sus amintite.

Fie cele dișe ilustrate prin niște pilde. Mai mulți brutari tuberculoșii, slăbiți și uscați de tot, s'au însănătoșat, s'au făcut tari și robuști cărând și pe și, în locul ucenicilor, de la casă la casă, pânea cu roaba. Un călcianar tuberculoș s'a vindecat astfel, că s'a făcut econom.

Un lucrător de fabrică tuberculoș în gradul cel mai mare, trecând în serviciul căilor ferate, a fost aplicat aici ca păzitor la un pod. De la locuința sa până la podul acesta avea să facă fiecare și o cale de trei ore. În urma mișcării multe și a petrecerii sale în aer curat, s'a vindecat radical de tuberculoșă. Un alt călcianar, care suferia de trei ani de dișle de tuberculoșă, lăsându-se de profesiunea aceasta și cărând și de

și, prin ori ce fel de timp, dimineața de la casă la casă lapte, — s'a însănătoșat.

În general, omul e foarte puțin inclinat spre tuberculoșă. Dacă își învertoșește nu numai într'o măsură oareș-care plămânile, ca ele să devină resistibile, atunci bacillele de tuberculoșă nu-i pot nimicî plămânile și stinge viața.

Drd CORIOLAN NEDELICU.

Poesii populare

Din comuna Șard (comitatul Albei-Inferioare.)

Măncatu-s, Doamne, de rele,
Ca holda de păsărele;
Da-s mâncat și de srtăini
Ca iarba de boi străini
Nici mâncată,
Nici lăsată,
Numa iarbă judecată.

Io me duc, codru rămâne,
Plânge frunza după mine,
Plânge frunza și iarba,
Plânge mândra săraca.
După min' nu plângă nime,
După mine-oî plângă eu,
Când oi fi să pic la reu.

Badea meū, tiner copil,
Frumos ca și-un trandafir,
Când îl ved între fiiori,
Imi par' că-i rujă 'ntre flori,
Când îl ved întră fetițe,
Imi par' că-i o rujuliță,
Când îl ved sara la lună,
Par' că-i rujă din cunună.
Când îl ved sara la stele,
Par' că-i cruce din mărgel.

Măi bădiță, bădișor,
Când te ved atunci mi-i dor;
Da de nu te-aș mai vedea,
Nu m'ar' fi până-i lumea.

— Unde mei tu dorule?
— La voi pușorule!
— Da la noi de ce mai vii?
Co' vinit uritu 'ntei
Și s'o pus la căpătai.

Uritu măică me cere,
Nu me da fără plăcere,
Să sciū măică că m'ai da,
Mai bine m'aș spânzură,
Intr'un vîrf,
De salovîrf,
Întro' margine de tîrg,
Cu ciucurii brăului,
În mijlocu tîrgului,
Să se mire tot tîrgu,
Că ce face uritu,
Să se mire și țara,
Că ce face plăcerea,
Să să n'vețe măicēle,
Să-și mărite fetele.

SALON.

Românii la Columna lui Traian.

Congresul orientaliștilor, ținut în prima parte a lui octombrie an. c. la Roma, a dat un nou privilegiu națiunii române să se afirme în fața lumii întregi.

Congresul înse a fost numai privilegiul, iar acela care a avut sublima inspirațiune d'a usă de momentul acesta, este ilustrul nostru academician dl V. A. Urechia.

În congresul acesta atât dl V. A. Urechia, cât și demnul său coleg dl Gr. G. Tocilescu au făcut comunicări științifice de naltă valoare; ceea ce înse a atras luarea aminte a poporațiunii întregi, a țărilor universale și a lumii de pretotindeni, a fost depunerea unei coroane de cătră Români la Columna lui Traian, idee datorită inimii românești a dlui V. A. Urechia și executată tot de dsa.

Coroana aceasta s'a depus joi la 12 octombrie n. Ceremonia depunerii a fost impunătoare, asistând mii și mii de persoane.

Dimineața la ora 8 și un sfert toți Români erau la locul lor la Forul Traian, precum și invitații. De față era și comandatorul Galluppi, care ținea locul primarului. Coloana era încungiurată de pompieri și de gardii comunali în mare uniformă. Banda comunală se află de asemenea de față.

La ora 9 a sosit Baccelli, ministrul de instrucție. La sosirea acestuia, corul teatrului Politeama Adriano a intonat imnul „Gintea Latină”, de Alexandri, cu text românesc, a cărui muzică e făcută de Marchetti.

Corul a fost foarte mult aplaudat.

Cel dintâiu a luat cuvântul dl V. A. Urechia, care a vorbit în limba italiană.

El a început prin a arăta că popoarele eșite din acelaș leagăn, chiar dacă n'ar mai ave aceeaș limbă, tot rămân înfrățite pe cât timp subsistă încă caractere fiziologice și psihologice.

Acestea sunt identice — a ținut Urechia — la Italianii și la Români.

„O singură deosebire e: italianul a rămas în casa paternă și a cam uitat pe fratele său depărtat; pe când românul n'a pierdut din memorie casa paternă Roma”.

Urechia a dovedit apoi cum conștiința națională latină n'a lipsit nici odată poporului român și cum acest popor atribuie tot ce este mare pe pământ și în cer lui Traian.

Urechia sfârși discursul ținând:

— Nu cunosc altă ție mai mare decât aceea de azi, când un ministru al națiunii italiene sigilează la picioarele columnei lui Traian legământul de frăție nedestructibilă între poporul italian și cel român”.

Cu un tunet de aplause a fost salutat discursul dlui Urechia.

Apoi dl Urechia dădu citire următorului pergament:

„Anul 1899 luna octombrie 12, cu autorizațiunea autorităților competente, noi subscriși depunem la baza coloanei lui Traian, fundatorul națiunii române în Dacia, o coroană de bronz modelată de sculptorul Ettore Cadorin și turnată la școala de arte din București.

„Acest omagiu din partea națiunii române, rugăm pe ilustrul primar al Romei să se conserve în perpetuu ca semn de legământ al națiunii noastre cu glorioasa rasă latină și cu sora noastră mai mare Italia și să se conserve acest document în arhivele de la Capitoliu. O copie se va depune la arhivele Ate-neului din București și alta la biblioteca Urechia din Galați”.

Urmează apoi semnăturile congresiștilor români și numele tuturor persoanelor ce au scris pentru facerea coroanei.

După aceea dl Urechia a încredințat pergamentul ajutorului de primar Galluppi, rostind câteva cuvinte de mulțumire.

În urmă a luat cuvântul ministrul italian de instrucție publică, Baccelli, care a ținut:

— Pietatea voastră, credința voastră neclintită ne dă un exemplu cu atât mai nobil, cu atât mai rar între popoare, de aceea trebuie să rămâne spre pomenire.

„Eu — a adăugat Baccelli — care astăzi sunt în capul educației naționale, me simt fericit, o Români, că ve pot da ca exemplu tineretului italian ca o comoră de iubire pentru țară și nu me fereșc a spune că acest tezaur se păstrează mai bine de aceia cari sunt departe de patrie, decât de aceia cari se gășesc într'ensă și cari uită prea repede și sângele vârsat și eroismul îngropat.

„Ve salut pe voi — sfârși ilustrul Baccelli — cari n'ați fost nici odată învinși.

„O Români! Voi sunteți o pagină deschisă din marea carte a istoriei romanilor, voi sunteți o pagină deschisă din marea carte a istoriei Romei, pentru aceasta nu înse și o pagină uitată, din contra ea e însemnată de cea mai mare iubire și admirațiune.

„Coroana de bronz pe care voi o depuneți la picioarele acestei columne, istoria, această mare justițiană a oamenilor și lucrurilor, o va depune într'o ție peste patria voastră, arătând-o întregii omeniri ca un exemplu de nesfârșită iubire pentru mărirea Romei, ai cărei demni fi sunteți”.

Acest discurs a fost salutat de aplause șgomo-toase și de strigăte de Viva Italia, Viva Romania!

Discursul lui Baccelli, tipărit în româneșce, a fost împărțit asistenților.

După ce vorbeșce ajutorul de primar Galluppi și dl Tocilescu, care a făcut o scurtă comunicare asupra lui Traian, dna Smara roșteșce o frumoasă cuvântare foarte mult aplaudată.

Apoi dl Mileșcu, reprezentantul societății macedo-române și dl Luigi Cazzavilan, directorul țiarului „Universul”, roștesc câte o mică cuvântare, după care ia cuvântul dl Sfendache, senator din T.-Severin, care ține:

„Aparținând unui oraș care se numeșce „Turnul lui Sever”, unde se află ruinele podului lui Traian pe Dunăre, simt datorita de a manifestă admirația mea și de a depune la picioarele columnei lui Traian, mare-lui împărat, omagiile celei mai adânci venerațiunii”.

Filo-românul Brutto Amante laudă calitățile și

Apoi altul cu titlul: „Din drepturile și datorințele învățătorului. Rubrica, Literatura noastră școlară în ultimul an, înșiră înteiū manualele didactice, apoi scrierile pedagogice și școlare și în sfârșit presa periodică. La fine, sub titlul „Cartea experiențelor“ se ofer câteva pagine rubricate pentru notițe. Am notat în deosebi părțile privitoare pentru învățători, ca să se vadă că cuprinsul e menit anume pentru dănsii și astfel ei să se simtă îndemnați a sprijini aceasta întreprindere. Societatea „Tipografia“ din Sibiū a tipărit frumos acest Almanach, care se presintă și în o copertă elegantă.

Călimdarul Nostru. Acesta e titlul unui nou călimdar românesc, care a apărut de curând la Arad, în editura diarului „Tribuna Poporului“, pe anul visect 1900. Afară de partea calendaristică, cuprinde o interesantă parte literară, cu scrieri de dñii I. Slavicî, G. Coșbuc, Sept. Albini, Vasile Goldiș, Unchiașul, Enea Hodoș și Russu-Șirianu.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Stagiunea deschisă cu bune auspicii, îndată la a treia reprezentație a dat de indiferentismul publicului. S'au jucat piesele: „Năpasta“ și „D'ale Carnavalului“ de Caragiale și a asistat lume puțină. „Nu înțelegem aceasta nepăsare a publicului nostru iubitor de artă, scrie „Drapelul“. Eră a treia și după deschiderea stagiunii și totuș logile erau aproape toate goale“.

Duse la București. Renumita tragediană Eleonora Duse a jucat dăile trecute cu trupa sa în Teatrul Național din București, în piesele pe cari le anunțarăm într'un număr de mai înainte. Lume a fost puțină, dar succesul a atins culmea. Suprema calitate a dnei Duse, scrie „Drapelul“, este naturalul cu care joacă. Nimic convențional, nici în mișcări, nici în mimică, nici în dicțiune. Artista nu declamă, ci vorbește așa cum se vorbește; își istorisește bucuriile și suferințele așa cum le istorisește acel ce simte, acel ce suferă. S'ar puté dice, că dna Duse a atins arta supremă: adica aparența lipsei orî cărei arte.

Serată musicală și teatrală în Cuvești. La 5/17 septembrie s'a dat în comuna Cuvești, sub conducerea învățătorului George Tomi, o serată musicală-teatrală, cu următorul program: 1. Molto și Salutare, quartet de C. Porumbescu, executat de corul vocal. 2. Piesa teatrală „Idil la țară“, în care au jucat 9 persoane, parte bărbați, parte femei și fete, făcând plăcută impresiune asupra ascultătorilor, cari în partea cea mai mare fiind țărani, n'au prea avut ocaziune de a vedé reprezentații teatrale. 4. „Iată ziua triumfală“, cuartet executat de corul vocal. 4. „Cântecul cel mai frumos“, poezie de Iosif Vulcan, declamată de un corist. 5. „Iorghină, Iorghină“, sextet de Val. Magdu, executat de corul mixt. 6. „Voina“, baladă populară de I. Rachitan, declamată de o coristă. 7. „Nușca“ sextet de Val. Magdu, executat de corul mixt.

Reprezentație teatrală în Vaidei. Corpul didactic din Vaidei, aproape de Orăștie, a arangiat la 3/15 octombrie, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului Orăștie a Asociațiunii o serată declamatorică-musicală, cu următorul program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. „Cărlanii“, vodevil într'un act de C. Negruzzi. 3. „Tata și fiul“, dialog. 4. „La oglindă“, (declamațiune) de G. Coșbuc. 5. „Mincina miuncionilor“, monolog de **.

MUSICĂ.

Concertul dșoarei Valeria Pop în Caransebeș, pe care l-am anunțat și noi, a reușit foarte bine. „Foaia Diecesană“ de acolo scrie: „Am fost plăcut atinși putând constată, că în domnișoara Pop Româniū au câștigat o putere atât de vairoasă. Concertista a executat în acea sară un program foarte variat. A început cu aria Reginei din opera Hamlet, de Thomas, cu text francez, au urmat doué cântări cu text maghiar, una de Liszt în stil modern, alta de Káldy în stil popular. După aceea au urmat doué cântări românești, una: „În pădurea înverdită“, de G. Șorban, o romanță foarte plăcută, ce pretinde înse o armonizare mai îngrită; a doua: „Codrule, de ce tot plângi“. În urma succesului ce au avut aceste doué cântări, cântăreața ne-a delectat cu admirabila cântare „Mugur, mugurel“, de G. Dima. La fine au urmat doué cântece de dragoste pentru sopran, violină și pianoforte de C. Reinecke. Toate aceste cântări le-a predat concertista într'un mod exact din toate punctele de vedere. Domnișoara Pop dispune de un mezzosopran puternic, de o extindere de la *a* până la *a*, vocea ei de timbru foarte plăcut, registrele vocii sânt într'un grad mare egalitate. Peste tot, domnișoara Pop este o figură cu adevărat teatrală, cu temperament eminent musical. Dănsa are de gând să meargă la Viena, spre a-ș completá studiile musicale, și îi dorim, ca tesaurul talentului și vocei ei să ajungă în mâni bune, cari s'o ducă la perfecțiunea dorită“.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Sinodul archidieceșan din Blaș, convocat pe 10/22 novembre, de cătră În. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul dr. Victor Mihályi, are să se ocupe de serbătorirea sutei a două de ani de la sēvēșirea uniirii cu Roma, să determine pe o nouă perioadă de đece ani taxele ce sânt să se plătească în fondul Vancean pentru ajutorarea preoșilor deficienți ai archidieceșei, să ia mēșuri pentru îmbunătățirea stării materiale a clerului și să-și rostească cuvântul în chestiunea autonomiei bisericei catolice.

Masa studenților din Brașov, inițiată de dl Virgil Onișiu, director al gimnasiului gr. or. românesc, dimpreună cu corpul profesoral de acolo, anul trecut a întreținut cu prând grătit doué-đeci de școlari. De oară-ce înse capitalul actual de 4000 fl. și cele 700 fl. venite anuale nu ajung, dsa face în numele comisiunii administrative un călduros apel la sentimentul național, cultural și umanitar al fiecărui Român, să contribuie pentru scopul acesta, spre a pune chiar bazele unui internat de băeți. O jumătate de secol se implinse cu acest an școlar, dice dl Onișiu în apelul seū, de când gimnasiul românesc din Brașov și-a deschis porțile sale pentru răspândirea culturii românești. Și dela început acest institut nu a fost de importanță locală, ci a avut o misiune românească generală. Din toate părțile locuite de Români au alergat filii nației aci, ca să se adape din izvoarele clare ale culturii românești și pretutindenți se vedé urmele muncii rodnice desvoltate de aceste școale. Trebuința de lumină a crescut în timpul jumătății de veac tot mai mult, ea a intrat tot mai adânc în inima și în gândul iubitelui nostru popor, — dar — durere — condițiile materiale pentru satisfacerea acestei nobile trebuințe, în loc să se amelioreze, s'au

înăsprit cu fie-care și înainte. Masa studenților este chie-mată a sări în ajutorul părinților și copiilor lipsiți de mijloacele materiale, dar însetoși de învățatură românească. Ea are să pună stavila sărăciei, ca aceasta să nu copleșească sentimentul trebuinței de lumină, de cultură. Credem că apelul acesta va afla un viū resu-net pretotindenii și toți din toate părțile vor grăbi a da mână de ajutor studenților români din Brașov.

Un nou profesor diplomat. *Dl George Vătășan*, profesor la școala comercială superioară gr. or. română din Brașov, a obținut la universitatea din Cluș diplomă de profesor ordinar pentru geografie și istorie.

Suprimarea corsetului în institutele din România. Ministerul instrucțiunii publice din România a interzis purtarea corsetului și de cătră elevele institutelor particulare din țară, fiind dovedit, atât prin cercetări științifice, cât și practice că corsetul este un articol de toaletă antihigienic, prin faptul că pune o pedecă nencetată dezvoltării trupului. De altfel moda nu va întârzi să repare reul pe care-l făcuse. Deja în străinătate corsetul devine tot mai rar, în tot cazul se atenuază din ce în ce mai mult: adio vechile cuirase, lungi de o jumătate de metru! Ați corsetele se fac din ce în ce mai scurte, din ce în ce mai ușoare, până să se reducă la o simplă cingătoare. Tendința spre dispariție e evidentă.

Reuniunea învățătorească gr. cat. Mariana, filiala Sângeorgiului, își va ține adunarea generală de constituire la 10/22 octombrie în localul școlii confessionale din Rodna-vechiă, sub presiul dluī Silv. Moldovan, secretar dl Ioan Marcu.

Adunarea învățătorilor români din Sătmăr. Cercul filial Ardușat-Someș al Reuniunii învățătorilor gr. cat. români din archidiaconatul Sătmărului, aparținător diecesii Orădii-mari, se va întruni în adunare generală în Bozinta-mare, la 23 octombrie n. sub presiul dluī Alesiu Pop paroc din Săsari, notar și cas-car învățătorul Teodor Irimiaș.

C E E N O U.

Hymen. *Dl Aurel C. Popovici*, notar II în Chitighaz și dșoara Constanța Serb, fiica dluī Nicolae Serb notar tot acolo, se vor cunună la 10/22 octombrie în biserica ort. din Chitighaz, comitatul Bichișului. — *Dl Iosif Botto*, notar cercual în Dumbrăvani, comitatul Bihorului, la 17/29 octombrie se va cunună în Beinș cu dșoara Silvia Andru, fiica repositului notar cercual din Dumbrăvani Sabba Andru. — *Dl Alexandru Brancovean*, absolvent de teologie, s'a logodit în 9 octombrie cu dșoara Catinca Clintoc, fiica dluī Ioan Clintoc, paroc gr. cat. în Chiniz, diecesa Orădii-mari. — *Dl Mihail C. Jivanca*, absolvent de teologie din Lugos, se va cunună cu dșoara Mărioara Bardoș în Liget la 10/22 octombrie. — *Dl Alexandru Ungur*, absolvent de teologie al diecesii de Gherla, s'a logodit cu dșoara Elena Mureșianu, fiica preotului George Mureșianu din Batin, comitatul Solnoc-Dobăca. — *Dl Romul Mladin*, absolvent de teologie al diecesii Aradului și ales preot în Otlaca, s'a incredințat cu dșoara Marta Giulani din Otlaca. — *Dl Petru Oprisor* din Reșinari, domiciliat în București, s'a cununat acolo cu dșoara Lucreția Rădulescu la 3/15 octombrie.

De la congresul orientaliștilor din Roma. *Dl V. A. Urechii* a celit un memoriu despre istoricul hăr-

ților geografice și constatând greșelile din acestea, a propus ca premiū o medală de aur și 500 de franci a celuiia, care va presintă cel mai bun memoriu pentru facerea unei hărți ethnografice esacte a orientului european. — *Dl Gr. G. Tocilescu* a fost aprețiat foarte elogios de cătră diarul „Fanfulla” care a publicat odată cu o ilustrație represintând monumentele descoperite la Adam-Klissi și un articol despre dsa. *Dl Tocilescu* a mai făcut comunicări epigrafice și a vorbit asupra elementelor dacice în ethnografia și archeologia română. — *Dna Carlotta Leria* a cântat în concertul dat în sala Umberto în onoarea congresiștilor, compozițiile românești „Mugur-mugurel” și „Hora primăverii” fiind foarte mult aplaudată. — *Dl Teodor Burada*, profesor la conservatorul de musică din Iași, a executat pe violină la recepțiunea dată de princesa rusă Baratopf, câteva bucăți românești și o Berçause, compoziție a sa, fiind mult aplaudat. — *Dna Smara* a vorbit la secția Grecia și Orientul asupra orașului Tergoviște, fosta capitală a României și a fost felicitată de congresiștii prezenți. — *Inchiderea congresului* s'a făcut duminică cu mare solenitate în Capitolii. Sara s'a dat un mare banchet în onoarea congresiștilor.

Principele Carol al României, care la 3/15 octombrie a implinit etatea de 6 ani, s'a bolnăvit la Sinaia de febra tifoidă, ceea ce a produs în toată țara impresiunea cea mai dureroasă. Șcirile mai noue înse anunță, că boala i s'a întors spre bine.

Expoziție de poame în Sibiiū. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului va arangia la 22—29 octombrie n. în Sibiiū o expoziție de poame, struguri și derivatele lor, în scopul de-a înaintă pomēritul și vieritul, avēnd a se împărți de asta-dată premiū în suma de 170 coroane, pentru cea mai frumoasă colecție de poame. Ca exponenți pot luā parte afară de membrii Reuniunii, locuitorii din întreg comitatul Sibiiului, cum și locuitorii din alte comitate, înse premiile se vor incuviința cu preferință membrilor. Președintele Reuniunii e dl Demetriu Comșa, secretarul dl Victor Tordășianu.

Aū murit: *Stefan Velescu*, fost artist al Teatrului Național din București, mai apoi profesor al școlii de declamațiune, în urmă sub-director al Teatrului Național, în 1/13 octombrie, în etate de 61 ani, după o boală scurtă, jelit de toți iubitorii artei teatrale române; — *Basilii Stanciu*, c. și r. căpitan pensionat, membru pe viață al Asociațiunii, în Viștea-de-jos, la 12 octombrie n., în etate de 79 ani; — *Ioan Istin*, paroc gr. or. român în Mehala, membru în direcțiunea institutului de credit și economii „Timișana” din Timișoara, la 3/15 octombrie; — *Iuon Ionașiu*, asesor consistorial ordinar în Caransebeș, președinte al reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului, la 4/16 octombrie, în etate de 63 ani; — *Ioan Ciocara*, paroc gr. or. în Micălaca, lângă Arad, la 5/17 oct., în etate de 48 ani; — *Firuca Șimon n. Brancovean*, soția dluī Francisc Simon, proprietar în Sân-Georgiul-de-Câmpie, la 5 octombrie n., în etate de 62 ani; — *Mateii T. Mocanu*, comerciant în Azuga, originar din Săcele de lângă Brașov, la 21 septembrie (3 octombrie) în etate de 47 ani; — *Sigismund Bejan*, preot gr. or. în Jaca, comitatul Bihorului, la 9 octombrie n., în etate de 39 ani; — *Maria de Stamati Ciurea*, soția repositului patriot și scriitor basarabian Constantin de Stamati-Ciurea, la moșia sa Caracuzeni, în 6 octombrie n., în vērștă de 59 ani.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1899.

| Cluj—Oradea-Mare—Budapesta. | | | | | Budapesta—Oradea-Mare—Cluj. | | | | | | | | |
|-----------------------------|--------|--------|-------|---------|-----------------------------|-------|---------------------|--------|--------|-------|---------|-------|-------|
| | | Accel. | | Person. | | Mixt. | | | Accel. | | Person. | | Mixt. |
| | | | | | | | | | | | | | |
| Cluj | pleacă | 11 01 | 5 23 | 7 00 | 6 13 | — | Budapesta | pleacă | 9 15 | 1 55 | 5 45 | 8 30 | — |
| Jegenye | " | — | +6 11 | 7 59 | 7 16 | — | Ujszász | " | 10 55 | 3 32 | 8 40 | 11 31 | — |
| Huedin | " | 12 20 | 6 40 | 8 37 | 7 55 | — | Szolnok | " | 11 19 | 3 56 | 9 27 | 2 — | — |
| Ciucea | " | 12 52 | 7 09 | 9 19 | 8 37 | 3 30 | P.-Ladány | " | 12 55 | 5 28 | 11 53 | 2 12 | 5 — |
| Vad | " | 1 34 | 7 47 | 10 08 | 9 32 | 5 26 | Berettyó-Ujfalu | " | 1 33 | 6 03 | 12 46 | 3 — | 6 04 |
| Aleşd | " | 1 48 | +7 59 | 10 25 | 9 49 | 5 54 | M.-Peterd | " | — | — | 1 00 | 3 12 | 6 21 |
| Teleagd | " | 2 01 | 8 11 | 10 42 | 10 07 | 6 21 | M.-Keresztes | " | — | — | 1 14 | 3 25 | 6 37 |
| F.-Oşorheiü | " | — | — | 11 01 | 10 27 | 6 49 | Bihar-Püspöki | " | — | — | 1 36 | 3 42 | 7 08 |
| Velența | " | — | 8 32 | 11 10 | 10 37 | 7 02 | Oradea-Mare soseşce | " | 2 11 | 6 39 | 1 48 | 3 58 | 7 22 |
| Oradea-Mare soseşce | " | 2 25 | 8 38 | 11 17 | 10 44 | 7 12 | Oradea-Mare pleacă | " | 2 18 | 6 46 | 2 06 | 4 05 | 12 20 |
| Oradea-Mare pleacă | " | 2 31 | 8 43 | 11 32 | 11 04 | 2 22 | Velența | " | 2 25 | — | 2 30 | 4 16 | 12 29 |
| Bihar-Püspöki | " | 2 38 | 8 52 | 11 42 | 11 14 | 2 37 | F.-Oşorheiü | " | — | — | 2 41 | 4 38 | 12 44 |
| M.-Keresztes | " | — | — | 12 03 | 11 37 | 3 15 | Teleagd | " | 2 50 | 7 15 | 3 03 | 4 56 | 1 15 |
| M.-Peterd | " | — | — | 12 15 | 11 50 | 3 33 | Aleşd | " | +3 04 | +7 28 | 3 21 | 5 20 | 1 43 |
| Berettyó-Ujfalu | " | 3 18 | 9 22 | 12 29 | 12 05 | 4 11 | Vad | " | 3 26 | 7 50 | 3 45 | 5 43 | 3 21 |
| P.-Ladány | " | 4 03 | 10 06 | 1 34 | 1 19 | 5 27 | Ciucea | " | 4 16 | 8 37 | 4 53 | 6 04 | 4 00 |
| Szolnok | " | 5 39 | 11 44 | 3 35 | 3 37 | — | Huedin | " | 4 52 | 9 08 | 5 32 | 6 31 | 4 59 |
| Ujszász | " | 5 58 | 12 03 | 3 58 | 4 05 | — | Jegenye | " | — | +9 33 | +6 01 | 7 16 | 5 52 |
| Budapesta soseşce | " | 7 50 | 1 50 | 6 20 | 7 10 | — | Cluj soseşce | " | 5 55 | 10 08 | 6 59 | 8 33 | 7 04 |

| Oradea-mare, — Beiuş, — Vaşcou. | | | | | Vaşcou, — Beiuş, — Oradea-Mare. | | | | | | |
|---------------------------------|--------|---------|----|-------|---------------------------------|---------------------|--------|---------|----|-------|----|
| | | Person. | | Mixt. | | | | Person. | | Mixt. | |
| | | | | | | | | | | | |
| Oradea-mare | pleacă | 3 | 50 | 2 | 40 | Vaşcou | pleacă | 4 | 30 | 2 | 30 |
| Velența | " | 4 | 05 | 2 | 51 | Lunca-Baița | " | +4 | 42 | +2 | 43 |
| Felix | " | 4 | 32 | 3 | 13 | Rieni | " | +4 | 57 | +2 | 59 |
| Cordău | " | 4 | 50 | 3 | 27 | Sudrici | " | 5 | 09 | 3 | 12 |
| Taşad | " | 6 | 07 | 4 | 31 | Beiuş | " | 5 | 37 | 3 | 52 |
| Drăgeşci | " | 6 | 30 | 4 | 45 | Şoncoiuş | " | +5 | 58 | +4 | 15 |
| Ceica | " | 6 | 50 | +5 | 00 | B.-Ujlak | " | 6 | 10 | +4 | 27 |
| Sombasag-Rogoz | " | 7 | 46 | 5 | 47 | Borz | " | +6 | 19 | +4 | 37 |
| Hollod | " | 7 | 58 | 5 | 58 | Şoim | " | 6 | 35 | 4 | 58 |
| Ginta | " | 8 | 12 | 6 | 11 | Ginta | " | 6 | 56 | +5 | 19 |
| Şoim | " | 8 | 38 | 6 | 36 | Hollod | " | 7 | 10 | 5 | 34 |
| Borz | " | +8 | 53 | +6 | 50 | Sombasag-Rogoz | " | 7 | 31 | 6 | 03 |
| B.-Ujlak | " | 9 | 05 | 7 | 01 | Ceica | " | +8 | 07 | 6 | 49 |
| Şoncoiuş | " | +9 | 18 | +7 | 13 | Drăgeşci | " | 8 | 26 | 7 | 17 |
| Beiuş | " | 10 | 04 | 7 | 47 | Taşad | " | 8 | 40 | +7 | 33 |
| Sudrici | " | 10 | 27 | 8 | 09 | Cordău | " | 9 | 27 | +8 | 31 |
| Rieni | " | 10 | 41 | +8 | 21 | Felix | " | 9 | 40 | +8 | 45 |
| Lunca-Baița | " | 10 | 58 | +8 | 21 | Velența | " | 10 | 01 | 9 | 09 |
| Vaşcou soseşce | " | 11 | 12 | 8 | 40 | Oradea-mare soseşce | " | 10 | 11 | 9 | 19 |

| Oradea-Mare—Arad. | | | | | Arad—Oradea-Mare. | | | | | | | | | | |
|-------------------|--------|---------|----|----|-------------------|----|----|---------------------|--------|----|----|----|----|----|----|
| | | Person. | | | | | | Person. | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | |
| Oradea-Mare | pleacă | 10 | 20 | 4 | 25 | 7 | 30 | Arad | pleacă | 5 | 10 | 11 | 20 | 9 | 35 |
| Ósi | " | 10 | 30 | 4 | 36 | 7 | 44 | Curtici | " | 5 | 39 | 11 | 49 | 10 | 07 |
| Less | " | 10 | 48 | 4 | 56 | 8 | 06 | Chitighaz | " | 6 | 14 | 12 | 20 | 10 | 54 |
| Cefa | " | 11 | 03 | 5 | 12 | 8 | 29 | Ciaba | " | 6 | 40 | 12 | 54 | 11 | 50 |
| Salonta | " | 11 | 26 | 5 | 37 | 9 | 08 | Giula | " | 7 | 27 | 3 | 05 | 5 | 26 |
| Kötegyán | " | 11 | 46 | +5 | 57 | 9 | 37 | Sarkad | " | 7 | 47 | 3 | 27 | 5 | 56 |
| Sarkad | " | 11 | 57 | 6 | 09 | 9 | 51 | Kötegyán | " | +7 | 56 | 3 | 39 | 6 | 09 |
| Giula | " | 12 | 21 | 6 | 34 | 10 | 21 | Salonta | " | 8 | 28 | 4 | 10 | 6 | 17 |
| Ciaba | " | 2 | 23 | 7 | 17 | 4 | 32 | Cefa | " | 8 | 42 | 4 | 34 | 7 | 47 |
| Chitighaz | " | 2 | 54 | 7 | 45 | 5 | 03 | Less | " | 9 | 04 | 5 | — | 7 | 51 |
| Curtici | " | 3 | 28 | 8 | 20 | 5 | 38 | Ósi | " | 9 | 21 | 5 | 19 | 8 | 16 |
| Arad soseşce | " | 3 | 55 | 8 | 48 | 6 | 05 | Oradea-Mare soseşce | " | 9 | 32 | 5 | 30 | 8 | 31 |

Numerii cei groşi înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.